

прийнятті позовної заяви чи скарги лише з тієї підстави, що її вимоги можуть бути розглянуті в передбаченому законом досудовому порядку.

Висновки. Зважаючи на викладене вище, нову редакцію ч. 3 ст. 124 Конституції України, якою уточнено сферу судової юрисдикції, потрібно визнати вдалою. Втім зміна відповідної конституційної норми не вимагає приведення у відповідність до неї положень ЦПК України щодо цивільної юрисдикції, адже вони цілком їй відповідають. Проте при розробці подальших змін до процесуального законодавства потрібно закріпити, що юрисдикція (компетенція) всіх судів, незалежно від їх спеціалізації, полягає у розгляді та вирішенні саме судових справ, розуміючи при цьому, що переважну частину таких справ складають саме справи зі спорів про право.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бобрик В. І. Внутрішня диференціація цивільного та господарського процесів // Цивілістична процесуальна думка: науково-практичний журнал, 2015. № 1/2015. С. 26–31.
2. Висновок Венеціанської комісії CDL-AD(2015)027. URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/229b826c8ac787dec2257d87004987c3/\\$FILE/Висновок_Венеціанської_комісії_CDЛ-AD\(2015\)027.pdf](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/229b826c8ac787dec2257d87004987c3/$FILE/Висновок_Венеціанської_комісії_CDЛ-AD(2015)027.pdf) (дата звернення 25.01.2017).
3. Добровольский А. А., Иванова С. А. Основные проблемы исковой формы защиты права. Москва, 1979. 160 с.
4. Лузан Т. Спів про право як критерій розмежування справ цивільної юрисдикції // Юридичний вісник, 2014. № 3. С. 372–376. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2014_3_69 (дата звернення 25.01.2017).
5. Ненашев М. М. Спор о праве и его место в гражданском процессе: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук: специальность 12.00.15 – гражданский процесс, арбитражный процесс. Саратов, 2011. 30 с.
6. Нижний А. В. Спів про право у цивільному процесуальному законодавстві та судовій практиці // Вісник Верховного Суду України, 2015. № 3 (175). С. 26–34.
7. Проміжний висновок Венеціанської комісії CDL-PI(2015)016. URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(print\)/229B826C8AC787DEC2257D87004987C3](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(print)/229B826C8AC787DEC2257D87004987C3) (дата звернення 25.01.2017).
8. Тарусина Н. Н. Предмет судебной деятельности и систематизация гражданско-процессуальных норм // Предмет процессуальной деятельности в суде и арбитраже: сборник научных трудов / Ярославский государственный университет. Ярославль, 1985. С. 19–27.
9. Уніфікація та диференціація загальних положень цивілістичного процесуального законодавства України: монографія / за заг. ред. В. І. Бобрика. Київ: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2013. 202 с.
10. Чуудиновская Н. А. Установление юридических фактов в гражданском и арбитражном процессе: монографія / науч. ред. В. В. Янков. Москва: Волтерс Клувер, 2008. 192 с.
11. Чурпіта Г. В. Захист сімейних прав та інтересів у порядку непозовного цивільного судочинства: монографія. Київ: Алерта, 2016. 434 с.

Bobryk V. Civil jurisdiction in the light of article 124 of the Constitution of Ukraine

The article is devoted to analysis of the impact of changing the constitutional rules on jurisdiction of courts on civil jurisdiction and the provisions of the Civil procedural code of Ukraine, which it fix. We consider the relationship between the concepts «dispute of right» and «the court case». Installed semantic mismatch of terms such as dispute case, proceedings used in procedural law.

Keywords: judicial reform, civil justice, constitution, civil jurisdiction, competence, the issue of law, the court case.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВІДВОДУ СУДДІ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Гарієвська М. Б.,

молодий науковий співробітник НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України

У статті розглянуто правову природу відводу судді у цивільному процесі, проаналізовано норми Цивільного процесуального кодексу України щодо підстав та порядку відводу судді, акцентовано увагу на необхідності вдосконалення законодавчої регламентації питань, що стосуються відводу судді у цивільному процесі.

Ключові слова: суд, повноваження суду, неупередженість суду, відвід (самовідвід).

Однією з найважливіших ознак демократичної та правової держави є незалежність та неупередженість суду. Це одна із основних засад судочинства в Україні, один із основоположних принципів організації та діяльності судових органів.

Принцип неупередженості суду реалізується за допомогою встановлення у цивільному процесуальному праві інституту відводу судді від участі у розгляді справи.

Інститут відводу судді – важливий процесуальний засіб забезпечення неупередженого й об'єктивного судочинства та виконання рішень, що надає можливість відсторонити від участі у процесі особу, яка має особисту заінтересованість. За допомогою інституту відводу як процесуального засобу має бути забезпечене неупереджене й об'єктивне судочинство, тобто виконання завдань цивільного судочинства, закріплених у ст. 1 ЦПК України. Звичайно, інститут відводу застосовується як процесуальний засіб не лише у цивільному, а й в інших видах судочинства. Тому слушною є думка, висловлена М. П. Курило, про можливість уніфікації інституту відводу в усіх процесуальних галузях права [7, с. 58].

Закон України «Про судоустрій і статус суддів» визначає засади організації судової влади, з якими тісно пов'язаний механізм відводу судді: судова влада здійснюється незалежними та безсторонніми судами – ст. 1; суди здійснюють правосуддя самостійно – ст. 6; справи розглядаються згідно із встановленим порядком їх розподілу – ст. 8; рівність перед законом і судом – ст. 9. Крім того, Закон України «Про судоустрій та статус суддів» визначає правовий статус судді, де важливе значення для розуміння підстав відводу судді мають вимоги щодо несумісності (ст. 53); обов'язки судді розглядати справу безсторонньо, дотримуватися присяги судді (ст. 54).

Інститут відводу (самовідводу) судді від участі у розгляді конкретної справи – це одна із найважливіших гарантій здійснення правосуддя неупередженим та справедливим судом. Він покликаний ліквідувати найменшу підозру у заінтересованості судді в результатах розглянутої справи, навіть якщо такої заінтересованості немає, бо тут головним є публічний інтерес. Розглядаючи справу, в якій фігурує якась близька судді людина, йому дуже складно переконати суспільство у своїй неупередженості. Саме тому існують норми закону, які запобігають виникненню будь-яких підозр. Судді заборонено брати участь у розгляді справи за наявності будь-яких обставин, які викликають чи можуть викликати сумніви у його об'єктивності [5, с. 130].

Частина 1 ст. 20 ЦПК України передбачає такі підстави для відводу судді:

- 1) під час попереднього вирішення цієї справи він брав участь у процесі як свідок, експерт, спеціаліст, перекладач, представник, секретар судового засідання;
- 2) він прямо чи побічно заінтересований у результаті розгляду справи;
- 3) він є членом сім'ї або близьким родичем (чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, брат, сестра, дід, баба, внук, внучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, член сім'ї або близький родич цих осіб) сторони або інших осіб, які беруть участь у справі;
- 4) якщо є інші обставини, які викликають сумнів в об'єктивності та неупередженості судді;
- 5) було порушено порядок визначення судді для розгляду справи, встановлений ч. 3 ст. 11-1 цього Кодексу.

Існує два варіанти, коли можуть виникнути сумніви в неупередженості суду. Перший має функціональний характер і стосується, наприклад, здійснення різних функцій у рамках судового процесу однією й тією самою особою або наявності ієрархічних зв'язків з іншим учасником судового засідання. Другий має особистий характер і зумовлений поведінкою суддів у конкретній справі [2, с. 149].

На питання неупередженості суду звертає увагу і Європейський суд з прав людини. Так, у рішенні Суду від 10 грудня 2009 р. в справі «Мироненко і Мартенко проти України» було констатовано порушення п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод. Цим рішенням Європейським судом визнано порушення принципу безсторонності суду. Так, у п. 66, 69 і 70 цього рішення вказано, що згідно з усталеною практикою Суду наявність безсторонності має визначатися для цілей п. 1 ст. 6 Конвенції за допомогою суб'єктивного та об'єктивного критеріїв. За суб'єктивним критерієм оцінюється особисте переконання та поведінка конкретного судді, тобто чи виявляв суддя упередженість або безсторонність у даній справі. Відповідно до об'єктивного критерію визначається, серед інших аспектів, чи забезпечував суд як такий та його склад відсутність будь-яких сумнівів у його безсторонності. У кожній окремій справі слід визначити, чи мають стосунки, що розглядаються, таку природу та ступінь, що свідчать про те, що суд не є безстороннім [15].

Серед підстав відводу зацікавлення викликає така підстава коли суддя підлягає відводу, якщо він прямо чи побічно заінтересований у результаті розгляду справи. Доцільно звернути увагу на той аспект, що законодавець передбачив наявність як прямої, так і побічної заінтересованості судді при вирішенні справи. Пряму заінтересованість слід розцінювати як безпосереднє отримання суддею вигоди, яку він може очікувати в результаті постановлення конкретного рішення у справі, тобто наслідки якого можуть стосуватись саме його або він сам може бути учасником цивільного процесу [11, с. 102].

Щодо побічної заінтересованості, то це питання є складним, оскільки при постановленні рішення суддю безпосередньо можуть не цікавити саме наслідки, які викличе це рішення, але можуть мати місце обставини, які побічно впливатимуть на суддю при постановленні судового рішення, наприклад, перебування в підлеглості, товариські стосунки з однією із сторін [11, с. 102]. У такому випадку вирішальним є питання: чи можуть побоювання заявника щодо заінтересованості судді вважатися об'єктивно обґрунтованими. Для цього заявник повинен володіти достовірною інформацією про особисте життя судді, щоб мотивувати заяву про відвід, а це практично неможливо, тому й ця підстава застосовується в реальній судовій практиці нечасто. Тут радше може йтися про заінтересованість, на яку прямо вказують норми права.

Доволі часто учасники процесу заявляють відвід судді у зв'язку з різноманітними, на їх думку, процесуальними правопорушеннями. Зокрема, суддя затагує розгляд справи, не задовольняє подані клопотання, залучає нових учасників процесу, які, на думку заявника, там не повинні бути тощо. Як правило, судді за вказаними обставинами відмовляють задовольняти клопотання, оскільки справа ще не вирішена, а тому посилаються на процесуальне правопорушення, яке зумовило її неправильне вирішення, об'єктивно не можна. Але, з іншого боку, не слід забувати, що неналежне вирішення поточних процесуальних питань загалом може негативно відобразитися на кінцевому вирішенні справи, оскільки виконання окремих завдань виступає процесуальним засобом досягнення завдання та мети судочинства [13, с. 91].

Враховуючи той факт, що справа слухається одноособово, а відвід, заявлений судді, вирішується ним самим, то виникає запитання, чи визнає суддя, що він прямо чи побічно заінтересований у вирішенні справи.

Остання підстава для відводу (самовідводу) судді звучить так: «якщо є інші обставини, які викликають сумнів в об'єктивності та неупередженості судді». По-перше, до обставин, які викликають сумнів в об'єктивності та неупередженості судді, можна віднести досить широке коло ситуацій, тобто взагалі можна було б залишити цю підставу як єдину підставу для відводу суддів, оскільки наявність між особою, яка бере участь у справі, і суддею родинних стосунків явно є обставиною, яка викликає сумнів в об'єктивності та неупередженості судді. Або, наприклад, передбачена у п. 2 ч. 1 ст. 20 ЦПК підстава відводу (якщо суддя прямо чи побічно заінтересований у результаті розгляду справи) також явно свідчить про необ'єктивність та упередженість судді. По-друге, сумнів є суб'єктивним явищем, виникнення якого цілком залежить від внутрішніх моральних настанов та уявлень судді, від його чесності, справедливості, порядності [5, с. 157].

На думку В. Е. Теліпко, за наявності «інших обставини, що викликають сумнів у неупередженості судді», суддя не має права заявити про самовідвід, оскільки він не може оцінювати власні дії з погляду об'єктивності й неупередженості [10].

Стаття 15 Кодексу суддівської етики передбачає, що неупереджений розгляд справ є основним обов'язком судді. Суддя має право заявити самовідвід у випадках, передбачених процесуальним законодавством, у разі наявності упередженості щодо одного з учасників процесу, а також у випадку, якщо судді з його власних джерел стали відомі докази чи факти, які можуть вплинути на результат розгляду справи. Суддя не повинен зловживати правом на самовідвід. Суддя заявляє самовідвід від участі в розгляді справи у разі неможливості ухвалення ним об'єктивного рішення у справі [4].

Незважаючи на таке положення у Кодексі суддівської етики, вважаємо, що за наявності будь-якої обставини, передбаченої ст. 20, 21 ЦПК України, суддя зобов'язаний заявити самовідвід. Проте виключенням є підстава за наявності обставин, що викликають сумнів в об'єктивності та неупередженості судді, суддя при вирішенні питання про заявлення самовідводу поінформований про усі обставини, що впливають на його неупередженість, що виключає будь-які сумніви.

Особливий інтерес викликає проблема самовідводу судді. Як слушно зауважує Д. Д. Луспенник, самовідвід – це обов'язок суду, а заява про відвід – це право осіб, які беруть участь у справі [9, с. 78]. Норма про самовідвід гарантує неупередженість, об'єктивність правосуддя, попереджає можливість скасування рішень за мотивами незаконності складу суду, заінтересованості певних суб'єктів, що може з'ясуватися під час перевірки справи вищестоящими інстанціями [9, с. 265].

М. М. Ясинок зазначає, що самовідводи – це не шлях для ухилення суддів від розгляду скандальних чи складних справ. Це одне із цивілізованих рішень, які допомагають уникнути протиріч між заінтересованістю окремих осіб суду та законним правом людини [14, с. 50].

Водночас слід розуміти, що зловживання самовідводом не допускається і може потягнути за собою застосування дисциплінарної відповідальності. У цьому контексті зловживання правом на самовідвід означає недобросовісне використання суддею незначного приводу для того, щоб уникнути розгляду справи. Заявлення суддею самовідводу є допустимим лише у випадку неможливості ухвалення суддею об'єктивного рішення у справі [5, с. 131].

Якщо говорити про процесуальні особливості самовідводу, то необхідно зазначити, що, устанавлюючи правило про самовідвід, законодавець виходить із того, що є випадки, коли певним учасникам процесу відомі підстави для відводу, передбачені законом. Норма про самовідвід гарантує

неупередженість здійснення правосуддя, попереджає можливість скасування рішень за мотивами незаконності складу суду, заінтересованості певних суб'єктів, що з'ясувалися під час перегляду справи вищестоящими інстанціями [8, с. 233].

Відповідно до ст. 48 Цивільного процесуального кодексу Республіки Польща відвід судді в перелічених випадках відбувається в силу закону, та у випадку прийняття рішення у таких ситуаціях воно підлягає скасуванню. Щодо такої підстави як обставини, що можуть привести до розумних сумнівів в упередженості судді, відвід відбувається на основі рішення суду за клопотанням сторони [1]. Тобто законодавством передбачена ініціатива сторони тільки за однією підставою відводу судді. В усіх інших випадках ініціатива сторін не вимагається, і відвід судді відбувається в силу закону.

Суддя має обов'язок здійснити самовідвід у разі, коли він усвідомлює свою зацікавленість у результаті розгляду справи. Однак недостатньо врегульованими залишаються форма заяви про самовідвід судді (усна чи письмова), суб'єкт, до якого така заява має бути звернена.

Відповідно до ст. 24 ЦПК питання про відвід судді вирішується в нарадчій кімнаті судом у тому складі, який розглядає справу, про що виноситься ухвала. Заява про відвід кільком суддям або всьому складу суду вирішується простою більшістю голосів. У разі задоволення відводу (самовідводу) одному з суддів або всьому складу суду справа розглядається в тому самому суді тим самим кількісним складом суддів без участі відведеного судді або іншим складом суддів, тобто суддя сам вирішує питання про власний відвід. В такій ситуації не може бути і мови про неупередженість суду. Позитивною є норма у Цивільному процесуальному кодексі Республіки Польща, зокрема, ст. 52 передбачає, що вирішення питання про відвід судді розглядається у складі трьох суддів відповідного суду [1]. Стаття 45 Цивільного процесуального кодексу Німеччини також передбачає, що питання про відвід судді вирішує інший суддя [3].

Аналізуючи норми ЦПК України щодо відводу судді, доходимо висновку, що вони є оціночними нормами. У зв'язку з цим вважаємо, що питання про відвід судді має вирішуватися не тим самим суддею, а іншим суддею. Що стосується самовідводу, доцільним вбачаємо, щоб дане питання вирішувалось колегією суддів, що унеможливить заявлення безпідставних самовідводів з метою усунення від розгляду «незручних» справ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Kodeks postępowania cywilnego USTAWA z dnia 17 listopada 1964 r. URL: isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU19640430296&type=3 (дата звернення 05.01.2017 р.).
2. Гошовський В. С. Проблеми відводу (самовідводу) суддів в адміністративному судочинстві України: перспективи розвитку // Прикарпатський юридичний вісник, 2015. Вип. 3. С. 149–152.
3. Гражданское процессуальное уложение Германии: Ввод. закон к Гражданскому процессуальному уложению: [пер. с нем.] / [В. Бергманн, введ., сост.]. Москва: Волтерс Клувер, 2006. 472 с.
4. Кодекс суддівської етики, затв. XI черговим з'їздом суддів України 22.02.2013. URL: <http://court.gov.ua/969076/67885465345/> (дата звернення 05.01.2017 р.).
5. Колісник О. В. Суд як суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Харків, 2008. 224 с.
6. Коментар до Кодексу суддівської етики затв. рішенням Ради суддів України від 04 лютого 2016 року № 1. URL: http://www.vru.gov.ua/legislative_acts/20 (дата звернення 05.01.2017 р.).
7. Курило М. П. Уніфікація функцій суду як суб'єкта процесуального права // Бюлетень Міністерства юстиції України, 2013. № 8. С. 58.
8. Курс цивільного процесу: підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін.; [за ред. В. В. Комарова]. Харків: Право, 2011. 1352 с.
9. Луспенік Д. Д. Розгляд цивільних справ судом першої інстанції. Харків: Харків юрид., 2006. 480 с.
10. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України: станом на 01.11.2010 / В. Е. Теліпко; за ред. Ю. Д. Притики. Київ: Центр учбової літератури, 2011. URL: <http://apelyacia.org.ua/content/stattya-27-1-zabezpechennya-zahistu-prav-malolitnihabonepovnitnih-osib-pid-chas> (дата звернення 05.01.2017 р.).
11. Фурса С. Я. Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар. Київ: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2010. Т. 1. 368 с.
12. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // Відомості Верховної Ради України, 2004. № 40–41, 42. Ст. 492.
13. Черненко О. А. Відвід судді в господарському процесі // Приватне право і підприємництво, 2015. Вип. 14. С. 89–93.
14. Ясинок М. М. Інститут відводу – яким йому бути // Бюлетень М-ва юстиції, 2006. № 6. С. 46–51.
15. Case of Mironenko and Martenko v. Ukraine (Application no. 4785/02) / Judgment of The European Court of Human Rights. Strasbourg, 10 December 2009 / HUDOC. The European Court of Human Rights. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-96195> (дата звернення 05.01.2017 р.).

Garyevska M. Separate aspects of the judge's challenge in the civil procedure

The article examines the legal nature of the disqualification of a judge in a civil proceeding, analyzes of the Civil Code of Ukraine on the grounds and procedure for removal of judges, attention is focused on the need to improve the legal regulation of issues relating to disqualification of a judge in civil proceedings.

Keywords: court, court authority, court impartiality, challenge (self-withdrawal).

ІНТЕРЕС У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ПРАВІ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Гетманцев М. О.,

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України

У статті аргументовано, що категорія «інтерес» у цивільному процесуальному праві більшості зарубіжних країн виступає тією спонукальною ланкою, що обумовлює прагнення учасників цивільних процесуальних правовідносин вступати у різноманітні форми взаємодії між собою. Сутністю інтересу в цивільному процесуальному контексті є прагнення особи (учасника цивільних процесуальних правовідносин) бути стороною певного суспільного відношення, що опосередковує оптимальне задоволення його процесуальних потреб та визначає загальні процесуально-правові способи для їх задоволення.

Ключові слова: інтерес, цивільне процесуальне право, цивільний процес зарубіжних країн, суспільний інтерес, приватний інтерес, законний інтерес.

Актуальність теми дослідження. Проблемі визначення змісту категорії «інтерес» у цивільному процесуальному праві традиційно приділяється чимало уваги серед вчених-процесуалістів, оскільки це питання посідає одне з центральних місць у вітчизняній науці цивільного процесу. Водночас у переважній більшості випадків предметом дослідження виступає аналіз сутнісного наповнення цієї ключової категорії цивільного судочинства у рамках вітчизняного правового поля, максимум з окремими історичними відступами до думок радянських процесуалістів. Водночас більшість напрацювань у сфері розвитку і застосування категорії «інтерес» у ході відправлення правосуддя в цивільних справах досить активно використовується іноземними науковцями, що жодного разу не ставало предметом самостійного наукового пошуку в Україні.

Актуальність обраної теми даного дослідження обумовлюється тим, що в наш час загострюється необхідність порівняльно-правового аналізу висхідних теоретичних положень доктрини науки цивільного процесуального права у різних країнах світу. Наразі потреба у такому роді дослідження визнається більшістю правників, проте, незважаючи на велику кількість наукових праць, присвячених категорії «інтерес» у цивільному процесуальному праві, питання потребує детального вивчення.

Ступінь наукової розробки теми дослідження. Як вже зазначалося раніше, попередні дослідження поняття «інтерес» у вітчизняній юридичній науці пов'язано з розвитком загальнотеоретичних уявлень про сутність та значення інтересу у праві в цілому (С. С. Алексєєв, Н. В. Вітрук, В. П. Грибанов, О. С. Іоффе, Д. А. Керімов, В. М. Кудрявцев, О. В. Малько, В. П. Сальніков, В. В. Субочев, Ю. О. Тіхоміров, Ю. К. Толстой, Л. С. Явич тощо). У цивільному процесуальному праві спірні та суперечливі питання «інтересу» в цивільному процесі досліджували С. С. Бичкова, І. В. Венедиктова, О. Г. Дріжчана, Р. Є. Гукасян, С. Я. Фурса, Д. М. Чечот, Н. О. Чечіна, М. Й. Штефан, М. М. Ясинок та інші. Водночас, попри здавалось би всебічну наукову розробку проблемних аспектів інтересів у правовій сфері в цілому та цивільному процесі України зокрема, ціла низка питань цієї теми досі не отримала ґрунтовного аналітичного осмислення та необхідного вирішення. Зокрема, це стосується вивчення поглядів іноземних науковців-представників різних процесуальних шкіл щодо сутності цієї категорії у цивільному процесуальному праві іноземних держав.

Вищезазначене призвело до обрання саме такої теми наукового дослідження та вплинуло на формулювання його мети – визначення змісту категорії «інтерес» у цивільному процесуальному праві зарубіжних країн, що призвело до постановки таких теоретичних завдань: 1) установити зміст та сутність категорії «інтерес» у цивільному процесуальному праві зарубіжних країн; 2) дослідити різновиди категорії «інтерес» у цивільному процесуальному праві зарубіжних країн.

Виклад основного матеріалу. Дослідження категорії «інтерес» у цивільному процесі є необхідним для розуміння різноманітних положень цивільного процесуального права, оскільки без характеристики інтересу як певного керівного начала діяльності кожного суб'єкта неможливо з'ясувати соціальне призначення цивільного процесуального права, розкрити зміст принципів, що визначають вектори руху процесу, а також уявити правильність застосування цивільних процесуальних норм.

Категорія «інтерес» має первинне значення при визначенні процесуально-правового статусу учасників спірного матеріального правовідношення, адже згідно з ч. 1 ст. 1 ЦПК України завданням